

Un monstre que diu la veritat

Cicle comissariat per Pilar Cruz

Lara Fluxà

Verni

Del 16 de novembre de 2018
al 6 de gener de 2019

La instal·lació *Verni* de Lara Fluxà (Palma, 1985) planteja un paisatge compost per dos tipus de materials de qualitats oposades.* D'una banda, la transparència i la fragilitat del vidre: sòlid, clar, net i ancestral. De l'altra, l'oli de motor usat: un residu viscos, tèrbol, tòxic. Mentre que el vidre s'associa a la feina artesanal, a l'ofici i al coneixement traspasat de generació en generació, l'oli està associat a la societat de consum, a les tecnologies industrials en què l'operari ha perdut el control sobre tot el procés.

A *Verni*, aquests dos materials estableixen una relació en què l'element fluid estressa i tensa el sòlid, el cristal·lí acull i conté l'obscur, i tots dos s'imposen mútuament les seves regles. L'oli enterboleix amb la seva viscositat la transparència del vidre; el vidre, per la seva banda, actua com a contenidor de l'oli en dos sentits: acollint-lo i donant-li forma, però també impedit que s'expandeixi i aïllant-lo de l'exterior.

També hi ha altres materials a la sala com a contrapunt dels anteriors, com el metall i el cautxú, tots dos fonamentals en la història de l'economia capitalista, o alguns elements absorbents com les serradures. Així mateix, l'artista, preveient el possible vessament accidental de l'oli, ha disposat uns kits d'emergència amb elements de contenció i neteja d'elements tòxics. (Els kits s'han dipositat a las oficines de la Fun-

dació amb un protocol detallat d'actuació, de manera que la instal·lació s'estén fora de la sala i de l'ull del públic.)

Tubs capil·lars, bombolles, fumats, protuberàncies... El vidre adquireix formes orgàniques que es contraposen als elements metàl·lics. Aquests elements contrasten amb la brutícia i la toxicitat de l'oli, i el conjunt produeix una sensació d'un espai abandonat amb pressa, com si ens trobéssim davant d'un escenari postapocalíptic.

En aquest paisatge ha desaparegut tot rastre humà, tot i que en realitat tot tingui una escala humana —algú ha insuflat aire al vidre i li ha donat forma amb les mans; també el cautxú s'ha manipulat per adaptar-lo a uns cossos i unes necessitats de desplaçament, de transport, de treball—; l'ésser humà, doncs, no s'intueix, com si ell mateix s'hagués convertit en residu.

En observar-la, la instal·lació produeix certa sensació de fragilitat, de mínim equilibri, fins i tot una lleu amenaça que ens obliga a tensionar i doblegar el cos. Aquest és el poder de la matèria sobre l'home: la tensió que ens genera en enfrontar-nos-hi, en imposar-nos la seves regles. El perill i la fragilitat de la matèria produeixen en nosaltres una por apresada de l'accident, una por a la qual responem amb protocols de seguretat que dirigeixen el cos a prevenir i evitar el risc.

Amb tot, l'accident és gairebé inherent a l'existència d'aquests materials, no només davant l'efecte de l'acció humana sobre ells, sinó també per si mateixos. Deia Paul Virilio que el progrés crea l'accident. Tota invenció, tota tecnologia, porta amb si una nova categoria de catàstrofe. I en aquest sentit tota interacció de la matèria comportaria també la possibilitat del dany o perjudici.

Els imaginaris catastròfics, creats en especular amb l'accident i el risc, juguen a favor dels poders econòmics. D'aquesta manera, la ciència es posa al servei de l'economia del petroli i els seus derivats —tan imprescindibles en la societat de consum—, juntament amb la investigació en la prevenció i gestió dels accidents i residus que generen. La indústria de la protecció i les companyies asseguradores tradueixen la catàstrofe en termes econòmics.

Verni explora també els límits que la matèria imposa a la institució artística pel que fa als protocols de seguretat i el cost d'assegurar una obra. Quins són els límits entre el que es pot assegurar i el que no? El valor de l'obra d'art és al mateix temps el valor del seu risc? Què passa al museu en exposar alguna cosa extremadament fràgil o potencialment perillosa, ja siguin fines làmines de vidre, oli de motor, mercuri o una peça de gran tonatge?

Finalment, la instal·lació assenyala la situació

irreversible del planeta en termes mediambientals. Les peces de vidre contenen i ens aïllen de la toxicitat, però el vidre és fràgil, tan fràgil com l'equilibri biològic. Les restes de materials absorbents i els sistemes de contenció també ofereixen una sensació de seguretat, que al seu torn ens porta a pensar que estem protegits del risc i de la contaminació, com si els elements de contenció poguessin evitar un desastre de grans conseqüències. D'aquesta manera, es dona via lliure a seguir explotant els recursos, alimentar el progrés i avançar en el consum de tota mena de materials pensant que hi haurà una solució creativa de reciclatge dels elements tòxics, que podrem controlar els desastres. Però aquesta sensació de seguretat és un miratge. En algun moment el vidre es trencarà, la natura arribarà al seu límit d'absorció i ja no hi haurà cap sistema de contenció que controli la catàstrofe final.

Pilar Cruz

**Verni* és una paraula utilitzada a Mallorca que defineix els residus de petroli solidificats que arriben a la costa procedents de la neteja dels petrolers en alta mar.

L'artista vol donar les gràcies a Hangar, Bcn Glass Studio, Fase i Tmtmtm.

Tingueu cura, les obres exposades són molt fràgils. No us hi apropau.

#MonstreEspai13

Fundació Joan Miró

 Barcelona

Fundació Joan Miró
Parc de Montjuïc
08038 Barcelona
T +34 934 439 470
info@fmirobcn.org

Amb la col·laboració de:

 Sabadell
Fundació

www.fmirobcn.org

